

A NÉMET KÖNYVTÁRÜGY KÉRDÉSEI

Összeállította: Molnár Ágnes

BERLINI NAGYKÖNYVTÁRAK ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁSÁNAK ÖSSZEHANGOLÁSA

GENZEL, Peter: Koordinierte Erwerbungspolitik der Deutschen Staatsbibliothek, Berlin, der Universitätsbibliothek, Berlin und der Bibliothek der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. = Nachr. Wissensch. Bibl. DDR. 8. Jg. 1962. 7. no. 77. p.

A berlini Deutsche Staatsbibliothek, a Berlini Egyetemi Könyvtár és a Német Tudományos Akadémia Könyvtára gyarapítási politikájának koordinálása.

A Berlini Deutsche Staatsbibliothek, a berlini Egyetemi Könyvtár és a Német Tudományos Akadémia Könyvtára megállapodott gyarapítási politikájuk összehangolásában. A megállapodás, amely 1962. június 1-én

lépett érvénybe, a nyugatnémet és külföldi időszaki kiadványok új beszerzésére, az eddig járatott folyóiratokra való előfizetésre és a terjedelmesebb és drágább kézikönyvek stb. új beszerzésére vonatkozik. A gyarapítási érdekek elhatárolásában az alábbi formai és tartalmi szempontok a mértékadók:

a/ a berlini Egyetemi Könyvtár elsősorban a következőket gyűjti:

1. az egyetemek és főiskolák által kiadott irodalmat, főiskolai kiadványokat;
2. gyűjtőkörének irodalmát;
3. a Berlinre vonatkozó irodalmat.

b/ A Német Tudományos Akadémia Könyvtára főképpen a következőket gyűjti:

1. akadémiák, tudományos társaságok és kutató intézetek kiadványait;
2. alapvető tudománytani műveket.

c/ A Deutsche Staatsbibliothek gyűjti a gyarapítási irányelveinek (vö. Zbl. Bibl. Beiheft 81. 1961. 7-22. p.) megfelelő mindenfajta irodalmat.

A gyarapítás a nemzeti bibliográfiák közös feldolgozása s a kijelölések folyamatos egyeztetése útján történik. E munkának a Deutsche Staatsbibliothek a központja. Havonta egyszer megbeszélésre jön össze a könyvtárak 3 felelős munkatársa s megvitatják a nehézséget okozó kérdéseket: határeseteket, átfedéseket.

Mind a három könyvtár kötelezte magát, hogy állományát érvényben lévő használati szabályzatának megfelelően a másik két könyvtár olvasóinak is rendelkezésre bocsátja.

AZ NDK UJJÁSZERVEZETT TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRÜGYI TANÁCSA

UNGER, Willy: Konstituierung des Beirats für das wissenschaftliche Bibliothekswesen der Deutschen Demokratischen Republik. = Nachr. Wissensch. Bibl. DDR. 8. Jg. 1962. 7. no. 75-76. p.

1962. jun. 1-i hatállyal feloszlott a Fő- és Szakiskolaügyek Államtitkársága mellett működő Könyvtártudományi Tanács és jun. 7-én,

egy, a Fő- és Szakiskolaügyek Államtitkársága Tudományos Könyvtárak, Múzeumok és Kiadványügy szakrészlege által összehívott ülésen megalakult az új szerv: az NDK Tudományos Könyvtárügyi Tanácsa. Egyidejűleg az eddig a fentemlített részleg alá rendelt könyvtári szakbizottságokat, és munkaközösségeket az új tanácshoz csatolták.*

E változtatás annak az elvnek az alkalmazása, hogy a nagyobb feladatokat az államapparátus mellett tiszteletbeli testületként működő szakgrémiumokra bizzák. Ujabb lépést jelent ez a demokratikus centralizmusnak az NDK könyvtárügyében való érvényesülésében.

A Tanács elnöke Horst Kunze, a Deutsche Staatsbibliothek főigazgatója, tagjai a nagy tudományos könyvtárak főigazgatói, vagy azok helyettesei, illetve egyes osztályvezetői.

Megalakulása után a Tanács megtárgyalta munkarendjét és a könyvtári szakbizottságok és munkaközösségek kerettervét. Az alakuló üléshez csatlakozó kibővített ülésen Kurt Brückmann, a szakrészleg vezetője megvilágította az új intézkedések jelentőségét.

AZ NSZK KÖNYVTÁROSEGYESÜLETÉNEK KÖZLÖNYE

BÜCHEREIDIENST
Deutscher Büchereiverband-Arbeitsstelle für das Büchereiwesen.
Berlin. 1(1961)-
5. No. 1962.

Az NSZK Deutscher Büchereiverband (Német Könyvtáros Szövetség) és Arbeitsstelle für das Büchereiwesen (a mi Könyvtártudományi és Módszertani Központunk megfelelője) elnevezésű szervei

közösen teszik közzé a Büchereidienst (Könyvtárszolgálat) című folyóiratot.

* Vö.: Az NDK könyvtári szakbizottságainak munkája. KF. 7.évf. 1961. 2.sz. 89-92.p.

A kiadvány 1962. augusztusi 5. száma az alábbi rovatokban hozza a tagok tudomására közleményeit, híreit:

- A. A Deutscher Büchereiverband közleményei (89-97):
az 1961. évi beszámoló közzétételének bejelentése (89-90),
elnökségi események (91-92),
gyűlések, összejövetelek (93),
taglétszám (94-95),
közlemények (95),
tagszövetségek (97).
- B. Az Arbeitsstelle közleményei (98-112):
az 1961. évi jelentés közzétételének bejelentése (98),
archivális közlemény (99),
kiadványok (100, 101),
körkérdések (102),
munkacsoportok tevékenysége (103-112).
- C. Hírek:
törvényhozás (113),
az egyes szövetségi államok könyvtárügyi eseményei (114-115),
az egyes szövetségi államok könyvtártudományi központjai (116),
a könyvtárügy regionális egyesületei (118),
városok és községek könyvtárügye (119-132),
könyvtárosképző iskolák (113-134),
az NSZK könyvtárügyének szervezetei (135-139),
nemzetközi együttműködés és a külföld könyvtárügye (140-141),
különfélék (142-145).
- D. Anyagi vonatkozású dolgok:
munkajelentések (146),
kölcsonzésnyilvántartás (147),
kiállítások (148-166).
könyvtárügy, könyvtári munka, könyvtárépitkezés (167-171),
könyvtári munkaerő-kiképzés (172),
könyvtártechnika (173),
olvasótoborzás (174),
a könyvtárügy pénzügyi alapjának előteremtése (175),
katalógusmunka (176),
jogi kérdések (177),
iskolai könyvtárak,
toborzási eszközök (178).

Megtudjuk a közleményekből, hogy a Deutscher Büchereiverband tagjainak létszáma: 208. Ebből: szövetségi állami járás 26, város és község 176, könyvtárosszövetség 4, egyéb 2. A szövetségi állami járások 2 446 303 lakost, a városok és községek pedig 23 710 647 lakost képviselnek - mint tagok - a könyvtárosszövetségben.

Nyugat-Berlin 89 közművelődési könyvtárának állománya az 1961. évben 1 100 000 kötetet tett ki. Ennek forgalma 5 492 940 kölcsönzést eredményezett. Az un. Amerika-Gedenkbibliothek (Amerikai Emlékkönyvtár) állománya 250 855 kötetből áll; itt a kölcsönzések száma 689 445 volt.

1961. szeptember 1-ével az Amerika Gedenkbibliothek épületében kezdte meg működését az un. Deutsche Musik-Phonotek (Német Hanglemez- és Hangszalag-tár). Az intézet ez idő szerinti gyűjtőköre: dokumentum értékű hanglemezek, hangszalagok és egyéb hangrögzítő eszközök. Az anyagot elsősorban a komoly zene, a folklóre és a jazz területéről gyűjti. A német hanglemezipar kötelező ígéretet tett, hogy felvételeiből két-két példányt az intézet rendelkezésére bocsát. Ezenfelül máris több régi hanglemezgyűjtemény ment adományként az intézet tulajdonába. Mivel a Phonotek tudományos és kutató célokra létesült, a felvételeket csak zeneintézményeknek kölcsönzi ki. Az állomány címleírásának szabályzatát most dolgozzák ki. A Phonotek távolabbi célja: zeneműtárrá való kifejlődés.

Hannover város közművelődési könyvtárügyének részletezett statisztikájából kitűnnek a következő adatok:

lakosság száma	fiókkönyvtárak száma	a város teljes költségvetése	ebből a közmüvelődési könyvtárak költségv.	a közm.könyvtári költségv. egy lakosra eső része
580 000	14	390 833 630 DM	2 094 200 DM	3,70 DM

könyvállomány	ebből 100 lakosra esik	olvasók száma	ebből 100 lakosra esik	kölcsönzések sz.	ebből 100 lakosra esik
435 546	75	53 361	9,3	1 384 343	241

AZ NDK KÖNYVTÁRAINAK ÉS KÖNYVKERESKEDELMÉNEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

KAMPE, Kurt: Endlich gemeinsam handeln. = Börsenblatt (Leipzig). 129. Jg. 1962. 34. no. 494-496. p.
Végre együtt cselekedni. - Együttműködés a könyvtárak és könyvkereskedelem között [NDK]. (13.4)

A könyvkereskedelemnek és a könyvtáraknak közösek a feladatai: az emberek könyvvel való el látása, az olvasás számára való

megnyerése. Bár vannak örvendetes jelei könyvkereskedelem és könyvtárak e-

gyütmüködésének (könyvhét, munkás ünnepi játékok rendezése, közös szerzői estek, kiadói megbeszélések stb.), a folyamatosság azonban nincs meg mindig ebben az együttműködésben. Feltűnő az is, hogy milyen kevéssé ismerik egymást könyvkereskedők és könyvtárosok, milyen ritkán keresik a személyes kapcsolatot, holott az ifju könyvkereskedők és könyvtárosok képzése egy fedél alatt történik Lipcsében.

Meglehetősen elhanyagolt területei az együttműködésnek: az ifjusági kultur-munka, a kulturházak, a dolgozók klubjai, a falusi klubok.

A szocialista társadalom nem nélkülözheti a könyvnek, mint kulturális tényezőnek a felhasználását. Film, rádió, televízió, mint új tájékoztatási eszköz mellett a könyvkereskedőktől és a könyvtárosoktól ma a könyvvel való munkának új formáit várják. A társadalommal való kapcsolatnak tudatosabbnak és mélyebbnek kell lennie. Ha új olvasókat akarnak megnyerni, oda kell menniök az emberekhez. Könyvtáros és könyvkereskedő benne kell, hogy éljenek a nyilvános életben, tudatosan politikus embereknek kell lenniök.

KÖZPONTI KATALÓGUSOK ÉS KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS AZ NSZK-BAN

ZUNKER, Ernst: Die regionalen Zentralkataloge der Bundesrepublik und ihre Einschaltung in den Leihverkehr. = DFW. 10. Jg. 1962. 5. no. 149-154. p.
Az NSZK regionális központi katalógusai és a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolásuk.

(1.46)
(1.43)

MIDDENDORF, Heinrich: Zur Einschaltung der Zentralkataloge in den Leihverkehr. Vortrag auf dem Bibliothekartag 1961 in München. = Z. Bibl. Bibliogr. 8. Jg. 1961. 3. no. 233-247. p.

A központi katalógusoknak a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolásáról. Az 1961-es müncheni német könyvtároskonferencian elhangzott előadás.

(1.46)
(1.43)

A német könyvtárügy a háboru után kétségbeejtő helyzetben volt. A könyvvállomány és a katalógusok jelentős része elpusztult, vagy használhatatlanná, megbízhatatlanná vált. A viszonylag épen maradt könyvtáraknak a könyvtárközi kölcsönzés útján való tulzott igénybevétele vette fel először a fontosabb könyvtárak anyagának központi katalógusban való nyilvántartása gondolatát. A mult ilyen jellegű vállalkozásai (a Preussischer - később Deutscher - Gesamtkatalog és a frankfurti Berghoefferscher Sammelkatalog) részben elpusztultak, részben használhatatlanná váltak. A sürgető szükségleteket részlegesen sokkal próbálták enyhíteni, hamarosan világossá vált azonban, hogy i-

gazi segítséget csak vagy a valóban átfogó központi vállalkozás, vagy pedig a regionális központi katalógusok hiánytalan hálózata jelenthet. Alapos megfontolás után az utóbbi megoldás mellett döntöttek, miután előzőleg egy nyugatné-

met központi könyvtár felállításának tervét is elvetették és a gyűjtőkörök megosztásának s ezáltal a nagy nyugainémet könyvtárak egységes rendszerben való összefogásának megoldását választották. Területek fölötti központi katalógusvállalkozás - a folyóiratok központi katalógusa mellett - csak egy volt: a ZKA (Zentraalkatalog der Auslandsliteratur), amely 1956-ban már 70 könyvtár hábcru utáni külföldi új könyvbeszerzéseit tartotta nyilván. Ez a katalógus, amely rota-sokszorosításban 1951-ben négy kötetben meg is jelent, kiegészítő füzetei pedig fotomechanikus sokszorosításban 1958-ig jelentek meg, 1959-ben abba-maradt s folytatása még vita tárgya. Funkcióját ma már a regionális központi katalógusok veszik át.

Ezek a katalógusok nem egyszerre indultak s nem egyenlő tempóban épültek ki. Helyi (Hamburg: 1946-tól) és tartományi (Észak-Rajna-Vesztfália: 1947-től) kezdeményezésekből kiindulva - majd a Deutsche Forschungsgemeinschaft hathatós anyagi támogatásával - sorra kiépültek a regionális központi katalógusok, amelyek 1960-ban kb. 600 könyvtár 23 millió kötetét tartották nyilván. Elérkezettnek látszott az idő, hogy a regionális központi katalógusokat a könyvtárközi kölcsönzés szervezett központjaivá tegyék. Az alább szó szerinti fordításban közölt határozatok és ajánlások - amelyek a Német Könyvtáros Egyesület kebelében működő két szakbizottság munkájának eredményei - kiegészítésképpen meg kell még jegyezni, hogy a központi katalógusoknak a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolása 1962. jan. 1-re halasztódott. E-gyetlen központi katalógus: a Baden-Württembergi azonban még erre az időre sem épül ki olyan mértékben, hogy központi funkcióját elláthassa. Ezért erre a területre vonatkozóan ideiglenes rendelkezés van érvényben bizonyos átmeneti időre. Csak ennek a katalógusnak a kölcsönzési körforgalomba való teljes bekapcsolásával lehet majd véglegesen felmérni, mennyiben váltja be a rendszer a hozzáfűzött reményeket.

A Könyvtárhasználat Kérdéseivel Foglalkozó Szakbizottság és a Központi Katalógusok Kérdéseivel Foglalkozó Szakbizottság határozatai és ajánlásai a központi katalógusoknak a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolásáról

A Könyvtárhasználat Kérdéseivel Foglalkozó Szakbizottság és a Központi Katalógusok Kérdéseivel Foglalkozó Szakbizottság 1961. febr. 17-én közös ülést tartott Frankfurt am Main-ben, azoknak a kérdéseknek a megbeszélésére, amelyeket a központi katalógusoknak a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolása vet fel. A tanácskozások eredményeképpen a két bizottság az alábbi közös határozatokat és ajánlásokat terjeszti elő:

1. A két bizottságnak kezdettől fogva az volt s ma is az az álláspontja, hogy a központi katalógusoknak a csatlakozó könyvtárak új beszerzéseit folyamatosan fel kell venniük, hogy ily módon a lelőhely-meghatározás és a könyvtárközi kölcsönzés hatékony eszközei lehessenek mind a jelenben, mind a jövőben. A tapasztalat azt mutatja, hogy szó sem lehet arról, mintha a beszerzé-

sek akár a gyűjtőkörileg legközelebb álló könyvtárakban is megközelítőleg azonosak lennének és hogy a gyűjtőköri elhatárolás, a kötelezpéldány-elosztás stb. ésszerű alapul szolgálhatna a kölcsönzési forgalom irányításához.

II. A ZKA-nak (Zentralkatalog der Auslandsliteratur Göttingenben, majd 1951-től Kölnben) valamennyi könyvtár szempontjából való jelentősége a háboru utáni időkre vitán felül áll. Mégis az az ellenvetés, hogy a központi katalógusok kiépítésével és a könyvtárközi kölcsönzésbe való bekapcsolásával az új beszerzések nagy részére nézve párhuzamos munka folynék, nem látszik jogosultnak.

III. A központi katalógusokat 1961. okt. 1-től kezdve kapcsolják be a könyvtárközi kölcsönzésbe.

IV. A központi katalógusok bekapcsolása a könyvtárközi kölcsönzésbe a jelenleg érvényben lévő kölcsönzési szabályzat módosítását teszi szükségessé. A két bizottságnak mégis az a véleménye, hogy a kölcsönzési szabályzat új megfogalmazásától mindaddig el kell tekinteni, amíg a könyvtárközi kölcsönzésnek a központi katalógusok útján való irányításával kapcsolatban elegendő tapasztalat nem áll rendelkezésre. Addig pedig a két bizottság azt ajánlja, hogy az 1951-es kölcsönzési szabályzat alapján a könyvtárközi kölcsönzést kísérletképpen a következő módon bonyolítsák le:

1. Kölcsönzési körzeteknek 1961. okt. 1-től a regionális központi katalógusok területei tekintendők, az alábbi beosztásban:

Az észak-német központi katalógus (Hamburg) területe: a Hanzavárosok és Schleswig-Holstein;

a dél-szászországi központi katalógus (Göttingen) területe: Dél-Szászország;

az Észak-Rajna-Vesztfáliai központi katalógus (Köln) területe: Észak-Rajna-Vesztfália és Trier;

a hesseni központi katalógus (Frankfurt am Main) területe: Hessen és a korábbi Rheinhessen;

a Baden-Württemberg-i központi katalógus (Stuttgart) területe: Baden-Württemberg, Pfalz és a Saar-vidék;

a bajor központi katalógus (München) területe: Bajorország;

a berlini központi katalógus (Berliner Gesamtkatalog).

2. A kölcsönzést kérő könyvtárak a kéréslapokat szabály szerint a területileg illetékes központi katalógusnak küldik meg. Ettől a szabálytól az alábbi esetekben lehet eltérni:

- a. Olyan művek esetében, amelyek a központi katalógusokban nyilván nem tartott kiadványcsoportokba tartoznak (Orientalia, disszertációk 1885-től, térképek, zeneművek);
 - b. folyóiratok esetében, amelyek leelőhelyét a GAZS vagy hasonló, területek fölötti központi folyóiratcímjegyzékek tartják nyilván;
 - c. ritka művek esetében, amelyeknek valamelyik könyvtárban való megléte egyértelműen megállapítható.
3. Ha a keresett mű leelőhelyét a regionális központi katalógusból megállapították, a kérést ennek a könyvtárnak küldik meg közvetlen elintézés céljából. Ha a könyv több könyvtárban is megvan, a központi katalógus állapítja meg a kérés továbbításának pontos útját. Ha a körzetben egyetlen leelőhelyet sem tartanak nyilván, a kérést valamelyik másik központi katalógusnak továbbítják, vagy pedig, kivételes esetekben, egy más körzetben lévő olyan könyvtárnak, amelyben a könyv meglétét már megállapították.

A központi katalógusok fent fejtüntetett sorrendje adja a kérések körzésének útját. Ettől a sorrendtől akkor lehet eltekinteni, ha a keresett mű címe alapján a kérés pozitív elintézését valamelyik másik központi katalógustól inkább el lehet várni.

A Berliner Gesamtkatalog-ot és a Marburg-i Westdeutsche Bibliothek-ot ésszerűen kell beilleszteni a könyvtárközi kölcsönzési forgalomba.

ISKOLAI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR EGYÜTTMŰKÖDÉSE AZ NSZK-BAN

Zusammenarbeit zwischen Schule und Bücherei. Ein Beitrag zur modernen Unterrichtsgestaltung. = Bücherei u. Bildung. 14. Jg. 1962. 8/9. no. 406-408.p.
Iskola és közművelődési könyvtár együttműködése. Gondolat a korszerű tanítás kialakításához. (3.6)

A cikk a Tübingeni Városi Könyvtárnak a Baden-württembergi tartományi minisztériumhoz terjesztett javaslatait tartalmazza.

A modern iskolai oktatás célkitűzéseinek megfelelően egyre több ismeretterjesztő könyv jelenik meg a különböző tantárgyak szakterületén (földrajz, természetrajz, stb.) a gyermek- és ifjúsági olvasók számára. Ezeket a könyveket a könyvtáraknak is be kell szerezniük. Azonban a könyvtárakat ma még nem vonják be eléggé az iskolai oktatás segítésébe, mivel:

1. sok iskolai könyvtár nincs kellően felszerelve ismeretterjesztő művekkel;
2. sok tanuló nincs tudatában annak, milyen lehetőségeket kínál a könyvtár;
3. sok tanuló a könyvtár több éves használata után sem ismeri ki magát a könyvek közt, és nem tudja kellőképpen kihasználni a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

Az iskolai könyvtárak fogyatékoságait nem lehet máról holnapra megszüntetni. A legkisebb városban is van azonban közművelődési könyvtár. Ezt kellene intenzívebben felhasználni az oktatásban. A tanítás keretében fokozni kell a könyvtár propagálását és intézményesen biztosítani kell a könyvtárhasználat tanítását. Ennek formájára nézve a Tübingeni Városi Könyvtár a New York-i "Board of Education" sok éves tapasztalaton nyugvó javaslatát veszi mintául.

A II.-IV. osztályokban rendszeresen felhívják a gyermekek figyelmét a könyvtárhasználatra. A könyvtárból kikölcsönzött könyveket felhasználják a tanításban. A tanulók osztályonként látogatják a közművelődési könyvtár gyermekrészlegét, s ott megnézik, hogyan állnak a könyvek a polcon, hogyan történik a kölcsönzés és felszólítást kapnak, hogy váltsanak olvasójegyet.

Az általános iskolák V. és VI., illetve a gimnáziumok I. és II. osztályai havonta egyszer, a német óra keretében könyvtári oktatásban részesülnek. Ennek tárgyai:

1. bevezetés az ifjúsági könyvtár szakrendi raktározásába,
2. könyvismeret,
3. katalógusismeret,
4. bevezetés a kézikönyvek használatába,
5. aktív együttműködésre való ösztönzés,
6. az iskolai könyvtár rendszeres használatára való ösztönzés.

A kötetlen formájú, ösztönző hatású könyvtári oktatás a legjobb módszer arra, hogy a tanulókat önálló könyvtári olvasókká nevelje. A könyvtári oktatás természetesen nem osztályozott tantárgy.

Az általános iskola VIII. osztályában a közös könyvtárlátogatások azt célozzák, hogy a tanulók az iskola elhagyása után is a könyvtár olvasói maradjanak.

A gimnázium VI. osztályában már megkezdődhet a tanulóknak a felnőttek könyvvállományába való bevezetése. A 16 éves fiatal már az egész könyv-

tárat használhatja. Ilyen bevezetés után a gimnázium felső osztályainak tanulója az oktatásban és a munkaközösségekben már önállóan ki tudja használni a könyvtár nyújtotta összes lehetőségeket. Az a szellemi önállóság és kezdeményező erő, amire ily módon szert tett, nem lebecsülendő jelentőségű élete további alakulása szempontjából.

MAGYAR SZERZŐ ÁLLATORVOSI TANKÖNYVÉNEK 6. NÉMET KIADÁSA

MARTIN, Heinrich: Seit 50 [fünfzig] Jahren das führende Lehrbuch. = Börsenblatt (Leipzig). 129. Jg. 1962.27.no. 402-404.p. Illusztr.

Ötven éve élenjáró tankönyv. - Marek József - Mócsy Mihály állatorvosi tankönyvéről.

Magyar művet méltat a lipcsei Börsenblatt 4 hasábos cikke. 1912-ben jelent meg Marek József budapesti állatorvos professzor tankönyvének első német kiadása: Lehrbuch der klinischen Diagnostik der inneren Krankheiten der Haustiere. (Jena, Gustav Fischer Verl. 1912. XII, 957 p. Illusztr.)

Illusztr.)

Az utolsó, Mócsy Mihály professzor által átdolgozott 6. kiadás pedig 1960-ban jelent meg, ugyancsak Jénában. Ez alatt az 50 év alatt, 6 kiadásón át, a tankönyv megtartotta vezető szerepét a maga szakterületén, s az állatorvostan hallgatók és a gyakorló állatorvosok nélkülözhetetlen kézikönyve lett és maradt.

A cikk értékelően ismerteti a 6 kiadást s megállapítja: ez a könyv is bizonyítja, hogy egy tankönyv évtizedeken át megtarthatja vezető szerepét, ha új és új kiadásokban kiegészül a kutatás új eredményeivel, alkalmazkodik a kutatás új módszereihez s nem téveszti szem elől pedagógiai feladatait. A tudományos kiadóknak alapvető feladatai közé tartozik ilyen nem kérésézetű tudományos művek publikálása.

Az ismertetett tankönyv iránt nagy az érdeklődés szerte a világon. Eddig Lengyelország és Spanyolország szerezte meg a kiadás jogát. Készül a könyv olasz fordítása is.

AZ NSZK KÖNYVKERESKEDELMÉNEK
1961. ÉVI KÜLKERESKEDELMI MÉRLEGE

UMLAU F., Ernst: Unser Aussehen
del im Jahre 1961. = Börsenblatt (Frank-
furt a.M.). 18. Jg. 1962. 63. no. 1381-
1402. p.

Külkereskedelmünk 1961-ben. - A nyugat-
német könyvkereskedelem behozatala és ki-
vitele. (13.4)

delmi mérlegéről. A 22 táblázatból s annak kiértékeléséből bennünket is érintő
adatok:

A frankfurti Börsenblatt csaknem e-
gész számot betöltő hosszabb cikk-
ben számol be a nyugatnémet könyv-
kereskedelem 1961. évi külkereske-

Bevitel

A könyvkereskedelem mind az öt ágát - könyv, periodika, gyermek-képes-
könyv és album, kotta, térkép - tekintetbe véve, a bevétel 1961-ben összesen
75,8 millió márka értékű volt, 13,4 %-kal több, mint 1960-ban, s körülbelül négy-
szereze az 1950. évi bevételnek.

Ami a könyvbevételről illeti, az összes bevétel 93,6 %-a Európából való (ke-
vesebb, mint az előző években; 1960-ban 94,5 %, 1959-ben 94,6 % volt).

Míg a nyugati blokk országaitól eltekintve a többi nyugat- és déleurópai
országoknak az egész könyvbevételből való részesedése 0,4 %-kal az 1960-as
szinten mozog, a keleteurópai országok (szocialista országok) részesedése (4,7
%-a az egész bevételnek) lényeges emelkedést mutat az előző évekével szem-

	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
1. Albánia	-	-	-	-	1	-	-
2. Bulgária	1	5	7	60	41	23	34
3. Csehszlovákia	101	122	254	289	521	799	1526
4. Jugoszlávia	7	15	16	29	46	44	79
5. Lengyelország	20	31	188	208	136	321	430
6. Magyarország	30	59	144	101	199	281	428
7. Románia	4	5	4	31	7	13	8
8. Szovjetunió	18	108	96	169	131	159	241
	181	345	709	887	1082	1640	2746

1 KÖNYVBETIVEL A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBÓL (1000 DM értékben)

ben (az 1958. évi bevételnek csaknem háromszorosa). Csak a Romániából való

bevétel mutat az előző évvel szemben csökkenést. Legerősebb a növekedés a csehszlovákiai könyvimportban. Azok között az országok között, amelyekből az importált könyvekben az 1955. évvel szemben feltűnő növekedés tapasztalható, a cikk Lengyelországot (34 %), Magyarországot (52 %) és a Szovjetuniót (55 %) emeli ki. Az 1. táblázat (438. old.) az 1950 óta mutatkozó fejlődést szemlélteti.

A periodika-bevitel az 1. táblázatban felsorolt országokból jelentéktelen. Mindössze Lengyelországból vittek be 1961-ben 3 (1960-ban: 1), s Magyarországról 1961-ben 10 (1960-ban: 9) periodikát. Érdekes megjegyezni, hogy míg a Franciaországból bevitt időszaki kiadványok a következőképpen oszlanak meg a különböző periodika típusok között: 234 divatlap, 889 újság és magazin, 79 tudományos és szakfolyóirat, 1024 egyéb időszaki kiadvány, addig a Magyarországról importált 10 folyóirat valamennyi a tudományos és szakfolyóiratok kategóriájába tartozik.

Ország	Könyv		Újság és folyóirat	
	1960	1961	1960	1961
1. Bulgária	23	34	-	-
2. Csehszlovákia	799	1526	-	-
3. Jugoszlávia	44	79	-	-
4. Lengyelország	321	430	1	3
5. Magyarország	281	428	9	10
6. Románia	13	8	-	-
7. Szovjetunió	159	241	-	3

2 A KÖNYV, ILLETVE A FOLYÓIRAT- ÉS ÚJSÁGBEVITEL A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBÓL (1000 DM értékben)

A harmadik kiadvány-kategóriában: gyermek-képeskönyvek és albumok - Magyarországról nem importáltak.

Növekedett a bevétel kottákban, többek között Magyarországról (az 1960. évi 8000 DM-el szemben 1961-ben 28 000 DM értékben).

Kartográfiai termékekből (térkép, atlasz) is importáltak Magyarországról, de csak kis mértékben, úgyhogy számszerű adatot nem ad a cikk.

Kivitel

Valamennyi sajtótermékre nézve a kivitel 1958 óta 36 %-kal növekedett (a

bevétel ugyancsak 1958 óta 38,5 %-os növekedést mutatott). Az 1960. évi összes kivitellel szemben 10,3 %-os a növekedés.

A szocialista országoknak az összes kivitelből való részesedése 1961-ben: könyv 3,3 % (1960-ban 4,5 %), időszaki kiadványok 3,9 % (1960-ban 4,1 %.)

Ország	1958	1959	1960	1961
1. Bulgária	158	95	253	75
2. Csehszlovákia	229	461	254	257
3. Jugoszlávia	841	961	1086	764
4. Lengyelország	1848	2124	1992	1452
5. Magyarország	589	597	805	811
6. Románia	127	164	180	253
7. Szovjetunió	519	519	632	631

3 KÖNYVKIVITEL A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBA (1000 DM értékben)

Az összes szocialista országra nézve csökkenő tendenciát mutató könyv-export csak Magyarország, a Szovjetunió és Lengyelország esetében mutat kisebb, Románia esetében nagyobb mérvű növekedést. Kiemeli a cikk a Magyarország és a Szovjetunió esetében tapasztalható fejlődés párhuzamosságát. Az előző két évvel (1958 és 1959) szemben a két utolsó évben (1960 és 1961) ugrásszerű a fejlődés. (Magyarország: 37 %, Szovjetunió: 22 % növekedés).

Ország	Könyv		Ujság és folyóirat	
	1960	1961	1960	1961
1. Bulgária	253	75	13	4
2. Csehszlovákia	254	257	481	512
3. Jugoszlávia	1086	764	599	386
4. Lengyelország	1992	1452	513	399
5. Magyarország	805	811	526	634
6. Románia	180	253	147	494
7. Szovjetunió	632	631	740	683

4 KÖNYV-, FOLYÓIRAT- ÉS UJSÁGKIVITEL A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBA (1000 DM értékben)

A folyóirat- és újságkivitel 1961-ben 25,4 %-kal nagyobb az 1958. évinél és 8,6 %-kal nagyobb az 1960. évinél

Ország	1958	1959	1960	1961
1. Bulgária	102	17	13	4
2. Csehszlovákia	487	444	481	512
3. Jugoszlávia	489	486	599	386
4. Lengyelország	700	692	513	399
5. Magyarország	341	372	526	634
6. Románia	207	176	147	494
7. Szovjetunió	810	790	740	683

5 FOLYÓIRAT- ÉS ÚJSÁGKIVITEL A SZOCIALISTA ORSZÁGOKBA (1000 DM értékben)

A Magyarországra irányuló folyóirat- és újságkivitel tehát ezekben az években 86 %-os növekedést mutat. Csak Csehszlovákia esetében látunk még kisebb, Románia esetében nagyobb mértékű növekedést.

Míg a vizsgált időszakban (1958 óta) az esetek nagyobb részében erősebb mérvű növekedés tapasztalható kivitelben a könyvek, mint a periodikák esetében, egyes országokban fordított a viszony. Így a Magyarországra irányuló exportben 37 %-os a növekedés a könyvek, 86 % az időszak kiadványok esetében. Mindkét kiadványtípusnál negatív tendencia tapasztalható, többek között Lengyelország esetében (könyv: + 22 %, periodika: - 16 %). A Szovjetunióba irányuló könyvexport növekedett (+ 22 %), a periodika-export csökkent (- 16 %).

Gyermekképeskönyvek és albumok tekintetében kivitelben általában csökkenő tendencia tapasztalható. A szocialista országokra vonatkozóan a cikk itt nem tartalmaz adatokat.

A kotta-kivitel az 1960. évvel szemben 7 %-os növekedést mutat. A szocialista országok közül csak Magyarország szerepel a megadott táblázatban. Kottakivitel Magyarországra 1961-ben 25 000 DM értékben történt (1960-ban: 9000 DM).

Kartográfiai termékekből a szocialista országok közül csak Lengyelországba exportáltak kisebb értékben.